

Łódź, 6.02.2024 r.

dr Justyna Fruzińska
Zakład Literatury i Kultury Północnoamerykańskiej
Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego
justyna.fruzinska@uni.lodz.pl

Autoreferat

- 1. Imię i nazwisko:** Justyna Fruzińska
- 2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**

Doktor nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa (2014). Rozprawa pt. „Individualism in Walt Disney’s post-1989 animated films”, napisana pod kierunkiem dra hab. Zbigniewa Maszewskiego, prof. UŁ.

Magister filologii angielskiej (2009). Praca pt. „Emerson’s Writing Against Crisis”, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Agnieszki Salskiej, wyróżniona w ogólnopolskim konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu amerykanistyki Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykańskich.

- 3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.**

2016–obecnie

Adiunkt w Zakładzie Literatury i Kultury Północnoamerykańskiej, Instytut Anglistyki,
Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego

2013–2017

Nauczyciel akademicki w Ośrodku Studiów Amerykańskich Uniwersytetu
Warszawskiego (literatura amerykańska, pisanie tekstów akademickich, autorski kurs
na temat ideologii w filmach animowanych Disneya)

2013–2016

Asystent w Zakładzie Literatury i Kultury Północnoamerykańskiej, Instytut Anglistyki, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego

- 4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.**

Obraz dziewiętnastowiecznej Ameryki w brytyjskiej literaturze podróżniczej

Nineteenth-century British travel writing about America

(cykl tematyczny: monografia naukowa oraz seria siedmiu artykułów)

4.1. Monografia naukowa

Nineteenth-Century Visions of Race: British Travel Writing about America. Routledge 2021. <https://doi.org/10.4324/9781003226901>

seria: *Routledge Studies in Nineteenth-Century Literature*

Recenzenci wewnętrzni monografii byli anonimowi.

4.2. Artykuły w czasopismach i zbiorach recenzowanych

[NB. Numery w nawiasach kwadratowych odnoszą się do załącznika nr 4 „Wykaz osiągnięć”]

- [2.8] “A visit to the former colony: Frances Trollope’s *Domestic Manners of the Americans*.” Alina Kwiatkowska i Agnieszka Stanecka (red.) *Witches and Angels – the Perception of Women in Ancient and Modern Cultures*, Piotrków Trybunalski: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim, 2017, s. 99–107.

2. [4.7] “American Slavery Through the Eyes of British Women Travelers in the First Half of the 19th Century.” *Ad Americam. Journal of American Studies* 19 (2018), s. 113–121.
3. [4.8] “The Inverted Discourse of Wonder in Frances Trollope’s *Domestic Manners of the Americans*.” *Kultura Popularna* 58 (2018), s. 11–20.
4. [2.11] “In Search of the Romantic Aesthetic: British Women Travellers in 19th-Century America.” Sutapa Dutta (red.), *British Women Travellers: Empire and Beyond, 1770–1870*, Routledge, 2019, s. 205–219.
5. [4.11] “Frances Wright’s America: A 19th-Century Utopia.” *Text Matters* 10 (2020), s. 408–422.
6. [4.13] “‘A Natural Anomaly’: Democracy, Equality and Citizenship in Nineteenth-Century British Travelogues about America.” *Atlantis. Journal of the Spanish Association for Anglo-American Studies* 44.2 (2022), s. 206–221.
7. [4.14] “Savage America in Frances Trollope’s and Fanny Kemble’s Travel Writing.” *Studia Filologiczne Uniwersytetu Jana Kochanowskiego* 35 (2022), s. 349–359.

4.3. Omówienie ww. prac

(i) monografia *Nineteenth-Century Visions of Race: British Travel Writing about America*, Routledge 2021.

Cykl monografii i siedmiu artykułów naukowych na temat brytyjskiej literatury podróżniczej dotyczącej Stanów Zjednoczonych stanowi kontynuację badań nad amerykańską literaturą i kulturą XIX wieku, które rozpoczęłam jeszcze przed doktoratem. Celem cyklu jest analiza sposobu, w jaki Brytyjczycy przedstawiali młodą republikę, a w szczególności jak opisywali sytuację czarnoskórych niewolników i Indian.¹ Opisy obu mniejszości są marginalizowane w istniejącym stanie badań na temat dziewiętnastowiecznej literatury podróżniczej, dlatego w swojej monografii skupiam się na różnicach między obrazem niewolników a wizerunkiem Indian w analizowanych utworach. Stawiam również tezę, że różnice te wynikają

¹ Zgodnie z konwencją stosowaną w literaturze naukowej dotyczącej XIX wieku, używam słowa „Indianie” zamiennie z terminem „rdzenni Amerykanie”.

z uwarunkowań ideologicznych, takich jak fakt, że wszyscy wspomniani pisarze uważali brytyjskość za równoznaczną z abolicjonizmem.

Dziewiętnastowieczna literatura podróżnicza, w tym książki autorstwa Brytyjczyków odwiedzających Amerykę, to szeroki i dobrze opracowany temat badawczy. Należy wspomnieć o dwóch wczesnych i bardzo dogłębnych analizach, które skupiają się na najczęstszych motywach obecnych w brytyjskiej literaturze podróżniczej o Stanach Zjednoczonych: *The English Traveller in America 1785–1835* Jane Louise Mesick z 1922 roku oraz *The British Traveller in America, 1836–1860* Maxa Bergera z 1943 roku. Ambicją Mesick i Bergera było dokonanie syntezy typowych doświadczeń zawartych w tekstach podróżniczych; współczesne badania koncentrują się zazwyczaj na kwestiach bardziej szczegółowych. Christopher Mulvey w książkach *Transatlantic Manners* (2008) i *Anglo-American Landscapes* (2009) bada reakcje podróżników na różnice społeczne między Wielką Brytanią i Ameryką oraz opisy krajobrazów. Wiele opracowań, na przykład *A Wider Range* Marii H. Frawley z 1994 roku, dotyczy doświadczeń podróżujących kobiet (choć podróż do Ameryki stanowią niewielką część poruszanych przez nie tematów). Książka Robina Jarvisa *Romantic Readers and Transatlantic Travel* z 2012 roku stanowi przykład innego kierunku badań nad literaturą podróżniczą: jest ona poświęcona reakcjom czytelników na brytyjskie zapiski z podróży do Ameryki w pierwszej połowie XIX wieku.

Żadne z wyżej wspomnianych opracowań nie skupia się na sposobie przedstawiania kwestii rasy w angloamerykańskiej literaturze podróżniczej. Dziewiętnastowieczne podejście do problemu rasy analizowane jest jako odrębny temat, niezależny od gatunków literackich, w których się przejawia: klasyczna pozycja *Leopard's Spots* Williama Stantona z 1969 roku dotyczy rozumienia rasy w Ameryce w latach 1815–1859; brytyjskie koncepcje z tego okresu (które często wpływały na amerykańskie teorie) zostały omówione przez Nancy Stepan w książce *The Idea of Race in Science* z 1984 roku. Jeśli chodzi o nowsze analizy, Patrick Brantlinger w *Dark Vanishings* z 2003 roku koncentruje się na „dyskursie wymierania”, który wieścił zniknięcie tak zwanych ras „prymitywnych” w efekcie dominacji kultury zachodniej w XIX wieku.

Kilka opracowań odnosi się do obrazu czarnoskórych w literaturze i kulturze amerykańskiej lub brytyjskiej. Książka *The Black Image in the White Mind* George'a

M. Fredricksona z 1987 roku poświęcona jest naukowemu rasizmowi w Stanach Zjednoczonych oraz różnym postawom społecznym, jakie Amerykanie przejawiali wobec niewolnictwa i integracji wyzwolonych niewolników po Wojnie Secesyjnej. Reakcje Brytyjczyków na niewolnictwo w Stanach Zjednoczonych, szczególnie ważne w kontekście moich badań, analizuje Audrey Fisch w książce *American Slaves in Victorian England* (2009). Dotyczy ona problemu recepcji powieści *Chata wuja Toma* Harriet Beecher Stowe, a także jej brytyjskiej kontynuacji napisanej przez anonimowego autora – *Uncle Tom in England*. Fisch omawia reakcje na autobiograficzne relacje niewolników (*slave narratives*) w Anglii, koncentrując się na „Slave Life in Georgia” Johna Browna, a także dziełach czarnoskórych abolicjonistów i byłych niewolników, takich jak Henry „Box” Brown i Sarah Parker Remond. Wreszcie, pisze o zjawisku czarnoskórych i białych oszustów udających zbiegłych niewolników, takich jak Reuben Nixon.

Jeśli chodzi o opracowania dotyczące postaw dziewiętnastowiecznych Brytyjczyków wobec rdzennych Amerykanów, w ostatnim czasie ukazało się kilka interesujących pozycji. Tim Fulford w książce *Romantic Indians* z 2006 roku analizuje literaturę faktu, taką jak dzienniki z podróży, wspomnienia, czy historie wojenne, a także brytyjską beletrystykę oraz literaturę kilku indiańskich pisarzy piszących po angielsku w okresie między 1756 a 1830 rokiem – wszystko to w kontekście historii rasizmu naukowego. Fulford jest także współredaktorem, wraz z Kevinem Hutchingsem, wydanego w 2009 roku zbioru esejów *Native Americans and Anglo-American Culture, 1750–1850*, omawiającego sposób przedstawiania rdzennych Amerykanów w brytyjskiej prasie, literaturze faktu i beletrystyce. Książka Kate Flint *The Transatlantic Indian* z 2009 roku również dotyczy obrazu rdzennych Amerykanów w brytyjskiej beletrystyce i literaturze faktu, a także opisuje reakcje na wydarzenia takie jak wystawa amerykańskiego malarza George’a Catlina czy pokaz Buffalo Billa *Wild West show*, koncentrując się na kwestiach nacjonalizmu, płci i religii.

Moje badania stanowią kontynuację wyżej wymienionych prac, jednak uzupełniają lukę w studiach nad literaturą podróźniczą, skupiając się na pomijanych dotąd w jej kontekście kwestiach rasowych. Literatura podróźnicza pojawia się co prawda wśród źródeł analizowanych przez uczonych zajmujących się zagadnieniem rasy, jest ona jednak traktowana jako tylko jeden – dość marginalny – przykład odzwierciedlający

postawy wobec problemu rasy. Celem mojej pracy było, po pierwsze, zestawienie dyskursów na temat czarnoskórych i rdzennych Amerykanów, pokazanie podobieństw między tymi dyskursami wynikających z dziewiętnastowiecznych poglądów na temat kwestii rasy, a także ich różnic; po drugie zaś, skupienie się na pisarstwie podróżniczym i przedstawieniu problemu rasy wyłącznie w ramach tego gatunku literackiego. Jak twierdzi Patrick Wolfe, „hierarchie rasowe nie przejawiają się jako fakty dokonane, (...) ale jako zawsze niekompletne projekty, w ramach których kolonizatorzy ciągle starają się narzucić i utrzymać supremację Białych. W rasie nie ma nic stabilnego, nic niezmiennego”. Badanie obrazu rasy w literaturze podróżniczej jest niezbędne, ponieważ tworzy ona jeden z dyskursów kształtujących samo pojęcie rasy. Ponadto wyjątkowy status literatury podróżniczej, lokującej się pomiędzy faktografią a beletrystyką, powoduje, że bardzo wyraźnie odzwierciedla ona przekonania, jakie panowały w danej epoce – z jednej strony odwołując się do obowiązującego wówczas konsensusu naukowego, z drugiej zaś wzmacniając swój efekt retoryczny dzięki użyciu typowo literackich środków wyrazu. Ta dwoistość spowodowała, że w mojej pracy zastosowałam metodologię charakterystyczną dla interdyscyplinarnych badań nad literaturą podróżniczą, która łączy w sobie krytyczną analizę dyskursu i nowy historyzm oraz – ze względu na moje zainteresowanie problematyką rasową – badania postkolonialne i historię nauki.

Rezultatem moich badań jest wspomniany cykl tematyczny, który zrealizowałam dzięki dwóm zagranicznym stypendiom bibliotecznym [11.3, 11.4] oraz pięciu grantom przyznanych przez Wydział Filologiczny UŁ [9.1–5]. Monografia, stanowiąca główne osiągnięcie w moim dorobku naukowym, skupia się na okresie od końca wojen napoleońskich w 1815 r., kiedy Stany Zjednoczone stały się popularnym celem podróży brytyjskich turystów, a 1861 r. – początkiem Wojny Secesyjnej, która zmieniła krajobraz kulturowy Ameryki w sposób zasługujący na oddzielną analizę. Książka zawiera materiał badawczy, który nie był wcześniej publikowany w formie artykułu albo rozdziału w monografii zbiorowej. Składa się ona ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia. We wstępie przedstawiam sylwetki podróżników, których teksty wybrałam do analizy (znaleźli się wśród nich pisarze tacy jak Charles Dickens czy Frances Trollope, ale również dyplomaci i intelektualiści jak Thomas Colley Grattan czy Harriet Martineau). Opisuję, jak wyglądały stosunki polityczne i kulturalne między oboma krajami w pierwszej połowie XIX wieku oraz omawiam

cechy charakterystyczne literatury podróźniczej jako gatunku, które niosą za sobą konsekwencje dla narracji interesujących mnie tekstów.

Pierwszy rozdział książki – „Dziewiętnastowieczne koncepcje rasy” (“Nineteenth-Century Conceptions of Race”) – wprowadza tło intelektualne dla uwag na temat mniejszości etnicznych, jakie formułowali podróźnicy. Dokonuję w nim syntezy badań na temat osiemnasto- i dziewiętnastowiecznych „naukowych” koncepcji rasy w Ameryce i Imperium Brytyjskim, które wpływały nie tylko na ówczesne poglądy na temat statusu nie-białych mieszkańców Stanów Zjednoczonych, ale także Irlandczyków, uważanych za najniższą z białych „ras”, czy Anglosasów, postrzeganych jako najlepsi przedstawiciele rodzaju ludzkiego. Następnie prezentuję najpopularniejsze trendy intelektualne tego okresu w myśleniu o zagadnieniu rasy, takie jak abolicjonizm i „romantyczny rasizm” w odniesieniu do czarnoskórych oraz mit „znikającego Amerykanina” dotyczący losu rdzennych Amerykanów.

Rozdział drugi – „Podróże po kraju zniewolonych” („Touring the Land of the Unfree”) – omawia sposób przedstawiania czarnoskórych niewolników w brytyjskiej literaturze podróźniczej z wybranego okresu. Skupiam się w nim na abolicjonistycznych poglądach pisarzy i wyrażanej przez nich dezaprobie dla sprzeczności, jaką dostrzegali między wartościami oficjalnie głoszonymi przez Amerykanów a ich postępowaniem. Jednocześnie analizuję fragmenty, które dowodzą, że podróźnicy starali się uchodzić za obiektywnych, co często skutkowało usprawiedliwianiem właścicieli niewolników i krytykowaniem ruchu abolicjonistycznego. Wskazuję również na fakt, że współczucie dla czarnoskórych niewolników nie było równoznaczne z wiarą w równość rasową; najczęściej łączyło się ono z poczuciem wyższości i przekonaniem, że pewne cechy charakteru i intelektu są wrodzone u poszczególnych ras ludzkich.

Rozdział trzeci – „Dzieci lasu, dzikusy szlachetne i podłe. Spotkania z rdzennymi Amerykanami” (“Children of the Forest, Noble and Ignoble Savages: Encounters with Native Americans”) – odnosi się do fragmentów analizowanych przeze mnie tekstów, które dotyczą sytuacji Indian. Dowodzę w nim, że opisy rdzennych Amerykanów można zaklasyfikować do jednej z trzech kategorii: „szlachetnych dzikusów”, równie stereotypowych, żądnych krwi barbarzyńców lub „znikających Amerykanów”, którzy

budzą pogardę swoją nieumiejętnością zaakceptowania „cywilizacji”, a jednocześnie są malowniczy przez swoją „dzikość”. Kiedy Indianie napotkani w rzeczywistych sytuacjach wymykali się tym wyniesionym z lektur stereotypom, budzili konsternację podróżników, co według mnie stanowi jedno z wytłumaczeń mniej empatycznego języka używanego w opisach Indian w porównaniu z językiem odnoszącym się do czarnoskórych niewolników. W rozdziale tym skupiam się również na zainteresowaniu nauki rdzennymi Amerykanami oraz zagadce „budowniczych kurhanów” (*mound builders*), która zajmowała wielu dziewiętnastowiecznych intelektualistów, i tłumaczę jej ideologiczny wymiar.

Rozdział czwarty – „Patrzenie na ciała naznaczone rasą” (“Gazing at Racialized Bodies”) – poświęcony jest reakcjom białych podróżników na ciała przedstawicieli innych ras i rodzajom dyskursu stosowanego do ich opisu: naukowemu, odwołującemu się do kategorii „malowniczości”, estetyzującemu, animalizującemu. Ciało ciemnoskóre wykorzystywano jako narzędzie służące przedstawieniu okropieństw niewolnictwa zarówno w prasie abolicjonistycznej jak i w literaturze podróżniczej; jednocześnie podlegało ono kontroli jako przedmiot, na który patrzyli biali (*object of white gaze*).

W konkluzji książki podsumowuję wyniki badań i zastanawiam się nad źródłem różnic, jakie zaobserwowałam w opisach obu mniejszości, polegających między innymi na bardziej jednoznacznym wyrażaniu współczucia wobec czarnoskórych niewolników niż rdzennych Amerykanów. Twierdzę, że Brytyjcy – ponieważ Imperium Brytyjskie zniosło niewolnictwo na swoich terenach w 1833 roku – uważali abolicjonizm za swój moralny obowiązek, dumę narodową, a wielu z nich także za oznakę wyższości kulturowej wobec Amerykanów. Natomiast stosunek Brytyjczyków do Indian nie był naznaczony żadną ideologią związaną z poczuciem tożsamości narodowej. W rezultacie niektórzy podróżnicy, osobiście zaangażowani w walkę z niewolnictwem (jak Frances Wright), twierdzili, że wysiedlanie i wyniszczenie ludności rdzennej przez Amerykanów było usprawiedliwione, a nawet pożądane ze względu na cywilizacyjny „postęp”, któremu te działania miały służyć. Ponadto czarnoskórzy budzili litość z powodu oczywistego okrucieństwa, z jakim spotykali się ci z nich, którzy byli zniewoleni. Okrucieństwo to, w połączeniu z „romantycznym rasizmem”, przedstawiającym ich jako naiwne, nieszkodliwe

i potulne „dzieci” oraz „naturalnych” Chrześcijan, sprawiało, że łatwo było ich postrzegać po prostu jako ofiary perwersyjnego systemu amerykańskiego Południa. Sytuacja rdzennych Amerykanów była bardziej skomplikowana: historia wojen z kolonizatorami, a później ze Stanami Zjednoczonymi nie pozwalała widzieć w nich jedynie męczenników. Wreszcie, w przeciwieństwie do czarnoskórych niewolników, nie wpasowywali się w amerykańską gospodarkę. Większość z nich „marnowała” ziemię, nie uprawiając jej; nie chcieli przyjąć cywilizacji białych – a jeśli chcieli, przestawali być „malowniczy”, co również budziło niechęć podróżników. Fakt, że czarnoskórzy jako niewolnicy byli bardziej produktywni w ramach gospodarki opartej na rolnictwie komercyjnym, oznaczał, że lepiej wpisywali się w dziewiętnastowieczny obraz świata niż ontologicznie niestabilni rdzenni Amerykanie: zawsze znikający, ale wciąż obecni.

(ii) cykl artykułów

Cykl siedmiu artykułów dotyczących brytyjskiej literatury podróżniczej o Stanach Zjednoczonych stanowi uzupełnienie i rozwinięcie zagadnień poruszanych przeze mnie w monografii. Część artykułów opublikowałam przed powstaniem książki, co umożliwiło mi sprecyzowanie tematu, który pragnęłam rozwinąć w monografii. Są one efektem dyskusji wokół moich wystąpień na konferencjach międzynarodowych w Queen’s University w Belfaście [7.39], Freie Universität w Berlinie [7.42], Uniwersytecie Warszawskim [7.35 i 7.48], Uniwersytecie Śląskim [7.43 i 7.52], Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach [7.38] i Uniwersytecie Łódzkim [7.41, 7.45 i 7.51]. W swoich artykułach skupiam się na tematach takich jak zależność reakcji na amerykańską demokrację od poglądów politycznych podróżników, wpływ płci pisarzy na ich opisy Ameryki, a także problem mniejszości etnicznych w Stanach Zjednoczonych. Odwołując się głównie do teorii postkolonialnej i nowego historyzmu, odczytuję pamiętniki z podróży pod kątem zawartej w nich ideologii.

1. [2.8] **“A visit to the former colony: Frances Trollope’s *Domestic Manners of the Americans*.” Alina Kwiatkowska i Agnieszka Stanecka (red.), *Witches and Angels – the Perception of Women in Ancient and Modern Cultures*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim, 2017, s. 99–107.**

W rozdziale tym analizuję książkę Frances Trollope *Domestic Manners of the Americans*, odczytując zawartą w niej krytykę Stanów Zjednoczonych jako motywowaną politycznie i wynikającą z ich statusu jako byłej kolonii brytyjskiej. Proponuję *close reading* wybranych fragmentów książki Trollope w celu pokazania jej ideologicznej wymowy, skupiając się na środkach retorycznych budujących jej polityczne przesłanie. Krytyczną postawę Trollope wobec amerykańskiej demokracji można interpretować jako wynikającą z potrzeby ostrzeżenia współobywateli przed niebezpieczeństwem, jakie niesie za sobą egalitaryzm i nadmiar wolności. W rozdziale tym dowodzę jednak, że równie istotną motywacją Trollope jest resentment przedstawicielki kraju, który niedawno stracił kontrolę nad swoją kolonią. Dlatego też podróżniczka oburza się, kiedy Amerykanie stawiają swoją kulturę na równi z tradycją Wielkiej Brytanii, zaś jej próby akceptacji amerykańskiej odmienności nacechowane są poczuciem wyższości.

Nic więc dziwnego, że Trollope woli lojalną Kanadę od Stanów Zjednoczonych i ceni Amerykę przede wszystkim wtedy, gdy odpowiada ona europejskim standardom – podobają jej się miejsca, które wyglądają europejsko (jak Nowy Jork czy Waszyngton) i ludzie, którzy przekonująco naśladują Europejczyków. W analizie końcowego fragmentu książki podkreślam, że chociaż Trollope zdaje się przyjmować możliwość, że Ameryka stanie się kiedyś wspaniałym krajem, w rzeczywistości wyraża nadzieję, iż powróci ona do modelu brytyjskiego, który tak lekkomyślnie porzuciła.

2. [4.7] “American Slavery Through the Eyes of British Women Travelers in the First Half of the 19th Century.” *Ad Americam. Journal of American Studies* 19 (2018), s. 113–121. (czasopismo z listy ERIH Plus)

W artykule zestawiam pamiętniki z podróży czterech brytyjskich pisarek: Frances Trollope, Frances Kemble, Harriet Martineau i Isabelli Bird. Moim celem było zbadanie, do jakiego stopnia płeć autorek wpływała na ich sposób opisywania mniejszości etnicznych w Stanach Zjednoczonych. Na pierwszy rzut oka literatura podróżnicza autorstwa kobiet nie wydaje się znacząco różnić od tej tworzonej przez mężczyzn, ponieważ kobiety w XIX wieku naśladowały dominujący dyskurs ukształtowany przez pisarzy płci męskiej. Jednak w artykule zwracam uwagę na kilka

rodzajów wpływu, jaki płeć wywierała na pisarstwo kobiet: autorki zdawały sobie sprawę z możliwości bycia wysmianymi przez krytyków i czytelników; znały również społeczne oczekiwania i zasady określające, jakie tematy są „kobiece”, często dzieląc te przekonania. Z tego powodu najczęściej otaczały swoje teksty retorycznym „kordonem sanitarnym” (Thompson 188): wygłaszały konwencjonalne stwierdzenia na temat własnego braku kompetencji, by wypowiadać się na pewne tematy (np. związane z polityką), po czym i tak odnosiły się do nich w swoich opisach Ameryki.

Ponieważ zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi oczekiwano od kobiet współczucia wobec słabszych i zainteresowania filantropią, płeć wpływała szczególnie na sposób przedstawienia niewolnictwa w omawianych tekstach. Jednocześnie, jak zauważa Jenny Sharpe, wiktoriańskie Brytyjki były uwięzione w podwójnej roli „wyższości” jako białe i „niższości” jako kobiety (Sharpe 11). Dobrze ilustruje ten stan rzeczy *Journal of a Residence on a Georgian Plantation* Frances Kemble, dokumentujący jej pobyt na plantacji męża – źródło często omawiane przez badaczy literatury podróżniczej, jednak głównie w kontekście jego zgodności z faktami, nie zaś płci autorki. W artykule zwracam uwagę na skomplikowany stosunek Kemble do niewolnictwa, wynikający z jej roli jako żony plantatora. Autorka opisuje nie tylko swoje współczucie wobec niewolników i poczucie kobiecej solidarności z czarnoskórymi matkami zmuszonymi do pracy tuż po porodzie, ale również wyraża wyrzuty sumienia z powodu korzyści, jakie czerpie z pracy niewolników. Jednocześnie Kemble wskazuje na swoją bezsilność w sytuacji, w której cała jej sprawczość ogranicza się do możliwości wstawienia się za niewolnikami u męża.

3. [4.8] “The Inverted Discourse of Wonder in Frances Trollope’s *Domestic Manners of the Americans*.” *Kultura Popularna* 58 (2018), s. 11–20.

W artykule tym analizuję wybrane fragmenty książki *Domestic Manners of the Americans* podróżniczki Frances Trollope, dowodząc, że środki retoryczne, jakie stosuje ona w opisach amerykańskich krajobrazów, stanowią odwrócenie “dyskursu zachwyty” (*discourse of wonder*) obecnego w dzienniku Krzysztofa Kolumba, w którym udokumentował swoje pierwsze reakcje na widok Nowego Świata. Termin „dyskurs zachwyty” został wprowadzony przez Stephena Greenblatta w książce

Marvelous Possessions dla nazwania strategii retorycznej Kolumba, która według krytyka miała za zadanie odciągnąć uwagę czytelnika od braku legitymacji politycznej podboju Nowego Świata, akcentując wrażenie cudowności wywoływane przez widoki nowoodkrytego lądu. Greenblatt wymienia niezwykłość, nadmiar i zachwyty jako podstawowe elementy „dyskursu zachwyty”; Kathleen Looock zauważa, że w dyskursie tym można ponadto dostrzec użycie superlatywów, topos nieopisywalności lub niewiarygodności, uniwersalizm oraz tłumaczenie tego, co niezwykle poprzez odniesienia do tego, co zwyczajne.

Skupiając się na fragmentach *Domestic Manners* opisujących ujście rzeki Missisipi, pokazuję, w jaki sposób Trollope używa tych samych strategii językowych w przeciwnym celu: wywołania przygnębienia i odrazy. Dowodzę też, że uczucia, jakie wywołuje w podróżnicze amerykański krajobraz, stanowią metonimię emocji, które budzi w niej amerykański ustrój polityczny. Użycie przez Trollope „odwróconego” dyskursu zachwyty przygotowuje grunt dla jej późniejszych, krytycznych uwag na temat amerykańskich zwyczajów, społeczeństwa i polityki.

4. [2.11] “In Search of the Romantic Aesthetic: British Women Travellers in 19th-Century America.” Sutapa Dutta (red.), *British Women Travellers: Empire and Beyond, 1770–1870*, Routledge, 2019, s. 205–219.

W rozdziale tym analizuję pamiętniki z podróży do Ameryki pięciu brytyjskich pisarek, które reprezentują różnorodne poglądy polityczne: od konserwatywnej Frances Trollope, poprzez bardziej umiarkowane Frances Kemble i Isabellę Bird, aż po progresywne Harriet Martineau i Frances Wright. Skupiam się na zestawieniu ich oczekiwań estetycznych i dowodzę, że – chociaż istnieje szereg tropów, które można odnaleźć u wspomnianych podróżniczek niezależnie od ich orientacji politycznej – poglądy polityczne pisarek wpływały znacząco na ich opinie na temat piękna Nowego Świata. Omawiam również, odnosząc się do prac Malcolma Andrewsa, kategorie wzniosłości i malowniczości, obecne w analizowanych przeze mnie tekstach.

W rozdziale zauważam, że konserwatywne pisarki chętniej chwaliły amerykańską naturę niż miasta, odnajdując w niej wyżej wspomniane kategorie estetyczne. Jednocześnie miały one nadzieję zobaczyć w Ameryce kopię krajobrazów znanych

z rodzinnych stron, co często rodziło rozczarowanie. W Stanach Zjednoczonych brakowało im szczególnie ruin, które świadczyłyby o istnieniu kulturowej przeszłości kraju i czyniłyby go bardziej malowniczym. Progresywne pisarki były moim zdaniem mniej krytyczne nie tylko wobec amerykańskiego społeczeństwa, ale i amerykańskiego krajobrazu, choć ich oczekiwania estetyczne także wynikały z romantycznych konwencji. Na przykładzie opisów rzeki Missisipi ukazuję bezpośredni związek między reakcjami pisarek na naturę a ogólnymi wrażeniami, jakie wywoływała w nich Ameryka. Te, które czuły się bardziej komfortowo w Nowym Świecie, zwykle były również bardziej oczarowane jego pięknem.

5. [4.11] “Frances Wright’s America: A 19th-Century Utopia.” *Text Matters* 10 (2020), s. 408–422. (czasopismo z listy *ERIH Plus*)

W artykule analizuję wizerunek Ameryki przedstawiony przez Frances Wright w książce *Views of Society and Manners in America*, zaskakująco entuzjastyczny w porównaniu z większością relacji z podróży odbytych przez Brytyjczyków na początku XIX wieku. Pokazuję, w jaki sposób Wright idealizuje młodą republikę, postrzegając ją jako doskonałe ucieleśnienie swoich progresywnych ideałów i tworzy obraz charakterystyczny dla utopii zgodny z cechami, jakie przypisuje temu gatunkowi Robert C. Elliott w książce *The Shape of Utopia*. Ponieważ Amerykanie nie zostali według niej „zepsuci” europejskimi zwyczajami, posiadają oni naturalną mądrość życiową przewyższającą europejską wiedzę książkową; amerykańscy politycy rekrutują się spośród najwybitniejszych umysłowości kraju, zatem nigdy nie popchną Ameryki do wojny, która jest sprzeczna z samą naturą demokracji.

Entuzjazm Wright szczególnie uderza we fragmentach poświęconych mniejszościom etnicznym. Z jednej strony pisarka jako zagorzała abolicjonistka stara się w sposób praktyczny przyczynić do emancypacji niewolników, z drugiej – kreśli obraz życia czarnoskórych na północy Ameryki jako idylli. Moja analiza pokazuje, że Wright okazuje mniejsze współczucie niewolnikom niż ich właścicielom, których uważa za ofiary systemu, a nie jego autorów. Relacje między białymi i Indianami opisuje w podobnie zniekształcony sposób, obwiniając rdzennych mieszkańców Ameryki za niedostatek, w jakim żyją, a rząd Stanów Zjednoczonych przedstawia jako dobroczynną instytucję, która bierze pod swoje rodzicielskie skrzydła wszystkie

dzieci, niezależnie od ich koloru skóry. Jak dowodzę, pragnienie postrzegania Ameryki jako spełnionej utopii przyćmiewa inne ideały Wright i sprawia, że amerykański system jawi jej się takim, jakim chciałaby go widzieć, a nie takim, jakim jest naprawdę.

6. [4.13] **“A Natural Anomaly”: Democracy, Equality and Citizenship in Nineteenth-Century British Travelogues about America.”** *Atlantis. Journal of the Spanish Association for Anglo-American Studies* 44.2 (2022), s. 206–221.
(czasopismo z listy ERIH Plus)

W artykule skupiam się na typowych reakcjach brytyjskich podróżników na amerykańską demokrację w pierwszej połowie XIX wieku. Jak stwierdza Max Berger, podróże po Ameryce rzadko zmieniały uprzednie wyobrażenia pisarzy o tym kraju (Berger 183) – z reguły wzmacniali oni swoje dotychczasowe przekonania. Jest to w pewnym stopniu charakterystyczne dla literatury podróżniczej jako takiej, która zdaniem Carla Thompsona świadczy o podróżniku i jego uwarunkowaniach kulturowych w co najmniej takim samym stopniu, jak o odwiedzanym kraju (Thompson 10). W moim artykule rozwijam analizy Jane Louise Mesick, Maxa Bergera, czy Christophera Mulvey’ego, badając, jak poglądy polityczne podróżników wpływają na ich opinie na temat amerykańskiej demokracji.

Ponieważ większość brytyjskich pisarzy odwiedzających Stany Zjednoczone w pierwszej połowie XIX wieku miała mniej lub bardziej konserwatywne poglądy, byli oni krytyczni wobec demokracji, uważając ją za system sprzeczny z tradycją i naturą ludzką, niemożliwy do wdrożenia w praktyce. Chociaż w omawianym okresie krytykowanie wszystkiego, co amerykańskie, stało się w Wielkiej Brytanii literacką konwencją (Wheatley 63), podróżnicy wygłaszali nieprzychylnie komentarze na temat młodej republiki głównie po to, żeby ostrzec czytelników przed reformatorami i czartystami we własnym kraju. W najlepszym razie przyznawali oni, że demokracja (stosowana z umiarem) może być korzystna dla Ameryki, ale nie ma prawa przyjąć się w Europie. Postrzegali również Stany Zjednoczone jako niezdolne do wprowadzenia swoich szczytnych idei w życie, czego dowodziła sytuacja mniejszości etnicznych, wojna z Meksykiem, czy arystokratyczne aspiracje Amerykanów, o jakie wielu podróżników ich oskarżało.

7. [4.14] “Savage America in Frances Trollope’s and Fanny Kemble’s Travel Writing.” *Studia Filologiczne Uniwersytetu Jana Kochanowskiego* 35 (2022), s. 349–359.

W artykule tym analizuję pamiętniki z podróży Frances Trollope i Frances Kemble, skupiając się na podobieństwie pomiędzy sposobami, w jakie przedstawiają społeczeństwo amerykańskie. Pamiętniki z podróży obu autorek rzadko są ze sobą zestawiane ze względu na różnice społeczne między pisarkami: Trollope była córką bristolskiego duchownego i zdeklarowaną toryską, natomiast Kemble pochodziła ze słynnej rodziny aktorskiej, zaś jej poglądy polityczne były zdecydowanie bardziej umiarkowane. Jak dowodzę w artykule, w sposobie, w jaki autorki opisują Amerykę, można odnaleźć wiele podobieństw: obie ukazują Stany Zjednoczone jako na wpół cywilizowany kraj, odległy od standardów, do jakich przyzwyczajeni są Brytyjczycy. Obie uskarżają się na ideę równości, którą uważają za niezgodną z naturą ludzką, a tam, gdzie jest ona praktykowana – prowadzącą do prób spoufalania się ludzi o niższym statusie z tymi, którzy według pisarek powinni stać wyżej w hierarchii społecznej.

Krytyka amerykańskiego ustroju politycznego wynika moim zdaniem po pierwsze z konwencji literackiego antyamerykanizmu, po drugie zaś – i ważniejsze – z potrzeby kreowania własnego wizerunku jako obytych i wykształconych. Trollope, która przyjechała do Ameryki w poszukiwaniu sposobu na utrzymanie rodziny, stara się przedstawić siebie jako osobę z klasy wyższej – podróżniczkę, która odwiedza Stany Zjednoczone z ciekawości i chęci poznania nowego kraju. Podobnie Kemble próbuje w swoim dzienniku ukazać się jako bardziej arystokratyczną niż pozwalał na to zawód aktorki. Dowodzę, że dzięki ostrej krytyce amerykańskiego społeczeństwa, obie autorki sugerują, że one i ich kraj posiadają dokładnie te cechy, których brakuje „dzikim” Amerykanom.

4.4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

[NB. Numery w nawiasach kwadratowych odnoszą się do załącznika nr 4 „Wykaz osiągnięć”]

4.4.1. Badania prowadzone przed doktoratem i praca doktorska

Przed doktoratem interesowały mnie trzy główne obszary tematyczne: (i) dwudziestowieczna poezja polska, (ii) literatura amerykańska XIX wieku, w szczególności twórczość R.W. Emersona oraz (iii) kultura popularna.

(i)

Moje zainteresowanie poezją polską było niejako równoległym polem badawczym wobec studiów anglistycznych: uczestniczyłam w czterech konferencjach naukowych, na których przedstawiłam referaty o twórczości Bolesława Leśmiana, Aleksandra Wata i Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego [7.2, 7.4, 7.8, 7.25] – ostatni z nich wygłosiłam na konferencji w Liverpoolu, przybliżając zagranicznym naukowcom zagadnienie choroby w poezji Wata i Dyckiego. Dwa ze wspomnianych wystąpień opublikowałam w formie rozdziału w monografii i artykułu w czasopiśmie naukowym (jedna z tych publikacji ukazała się już po doktoracie); opublikowałam też rozdział w monografii poświęcony poezji Tadeusza Różewicza [2.1, 2.3, 4.6].

(ii)

W trakcie studiów magisterskich zainteresowałam się amerykańską literaturą XIX wieku, czego owocem była moja praca magisterska *Emerson's writing against crisis*, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Agnieszki Salskiej. Dotyczyła ona optymizmu w twórczości R.W. Emersona, często krytykowanego za pozornie naiwną nieświadomość zła, którą ja interpretowałam jako programowe odrzucenie zwątpienia. Dowodziłam, że filozofię Emersona można postrzegać jako pisarstwo człowieka w głębokim kryzysie, wyczuwającego zmiany, jakie mieli przynieść „mistrzowie podejrzeń” – Nietzsche, Marx i Freud – ale żyjącego w czasach jeszcze niegotowych na inne rozumienie roli człowieka w świecie. Stąd obecne w twórczości Emersona chwytnie się optymistycznej wiary w jednostkę, mające ocalić go przed rozpaczą, relatywizmem, a być może i solipsyzmem. Ważną część pracy stanowił rozdział o niedokładnie dotąd zbadanych buddyjskich i hinduistycznych fascynacjach Emersona, opublikowany później jako artykuł w *Polish Journal for American Studies*, czasopiśmie Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykańskich (*czasopismo z listy ERIH Plus*) [4.1]. Moja praca została wyróżniona w ogólnopolskim konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu amerykanistyki Polskiego Towarzystwa

Studiów Amerykańskich. O twórczości Emersona mówiłam też na konferencji PTSA w 2012 roku [7.20]. Inne wystąpienia konferencyjne wpływające z mojego zainteresowania dziewiętnastowieczną literaturą amerykańską dotyczyły twórczości Hermana Melville'a i Jacka Londona [7.27] oraz Henry'ego Jamesa [7.28] – artykuł napisany na podstawie ostatniego z nich opublikowałam w *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska (czasopismo z listy ERIH Plus)* [4.2].

(iii)

Temat mojej rozprawy doktorskiej, *Individualism in Walt Disney's post-1989 animated films*, wynikał z zainteresowania twórczością Emersona i kulturą popularną. Została ona napisana pod kierunkiem dra hab. Zbigniewa Maszewskiego, prof. UŁ i dotyczyła amerykańskiego indywidualizmu w wydaniu Emersonowskim. Pokazałam w niej, że ten wątek twórczości filozofa jest silnie widoczny nie tylko w historii literatury po nim następującej, ale również w kulturze popularnej – w tym wypadku w filmach animowanych Wytwórni Disneya. W poszczególnych rozdziałach pracy analizowałam związek między indywidualizmem a kategoriami rasy, płci, czy klasy, ukazując, w jaki sposób języki innych ideologii łączą się z wiarą w „poleganie na sobie”. Różne aspekty filmów animowanych Disneya omawiałam w referatach na 11 konferencjach naukowych [7.7, 7.10, 7.11, 7.15, 7.17–19, 7.21, 7.23, 7.24, 7.26], co pozwoliło mi na skonfrontowanie moich pomysłów z opiniami innych uczonych. Opublikowałam też cztery rozdziały w monografiach na temat filmów Disneya lub innych animacji, poszerzające zagadnienia, których dotyczyła moja rozprawa doktorska [2.4–7].

4.4.2. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora

Moje badania po doktoracie obejmują dwa główne pola zainteresowań naukowych: (i) kulturę popularną oraz (ii) kulturę i literaturę dziewiętnastowiecznej Ameryki.

(i)

Po uzyskaniu stopnia doktora opublikowałam monografię *Emerson Goes to the Movies: Individualism in Walt Disney Company's Post-1989 Animated Films*, opartą na mojej rozprawie doktorskiej [1.1]. Moim celem było pokazanie, że w filmach animowanych Wytwórni Disneya z tzw. „nowej serii” dostrzec można Emersonowski

indywidualizm. Pokażna literatura krytyczna na temat analizowanych filmów, powstająca głównie w Stanach Zjednoczonych, skupiała się dotąd głównie na możliwym wpływie ideologii disnejowskiej na odbiorców, natomiast moja książka ukazuje intelektualne źródła tejże ideologii. Stosując teorię badań kulturowych, analizowałam indywidualizm w odniesieniu do takich kategorii jak rasa, płeć, klasa, czy imperializm.

Do problematyki ideologii w animacjach Disneya wracałam w wystąpieniach konferencyjnych w Hull i w Londynie [7.31, 7.44]; zostałam także poproszona o wygłoszenie na ten temat wykładu plenarnego na konferencji studencko-doktoranckiej “Language in/of Films” na Uniwersytecie Łódzkim [7.56], a także wykładu gościnnego w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego [7.57]. Inne zagadnienia związane z kulturą popularną, jakimi się zajmowałam, to historia amerykańskiego plakatu wyborczego, o której opowiadałam uczniom II LO w Kutnie oraz studentom koła naukowego United Students Society [7.54, 7.55]; narratologiczne i ludologiczne podejście do badań nad grami komputerowymi, omówione przeze mnie w publikacji o grze *Call of Juarez: Gunslinger* [7.37, 2.9]; obraz dziewiętnastowiecznych pisarzy w memach internetowych – zagadnienie, które pozwoliło mi połączyć zainteresowanie amerykańską kulturą popularną i literaturą XIX wieku, i do którego odniosłam się w artykule opublikowanym na łamach czasopisma *The Journal of American Culture* [7.47, 4.10]; anglo-amerykańskie stereotypy, widoczne w serialu *Downton Abbey* i filmie *Weekend z królem* (ang. *Hyde Park on Hudson*), o których mówiłam na konferencji w UMCS w Lublinie, a później opublikowałam artykuł na ich temat w czasopiśmie *New Horizons in English Studies* (czasopismo z listy *ERIH Plus*) [7.50, 4.16]; serial *House of Cards*, analizowany przeze mnie na konferencji na Universidad Complutense w Madrycie [7.29], a także film animowany *Sita Sings the Blues*, którym zajmowałam się jeszcze przed doktoratem, a do którego odniosłam się ponownie na konferencji zorganizowanej przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach [7.34].

(ii)

Po uzyskaniu stopnia doktora kontynuowałam również badania nad amerykańską literaturą XIX wieku. Nadal zajmowałam się twórczością R.W. Emersona, wygłaszając referat o jego rozumieniu historii na konferencji zorganizowanej przez

Uniwersytet Śląski i publikując artykuł na ten temat w czasopiśmie *Arbeiten aus Anglistik und Amerikanistik* [7.46, 4.9]. W *Polish Journal for American Studies* opublikowałam artykuł na temat poczucia realności własnego „ja” u Emersona, H.D. Thoreau i Nathaniela Hawthorne’a [4.12]; współprowadziłam też spotkanie koła naukowego United Students Society na temat eseju Emersona „Experience” [7.53]. Staralam się również przybliżyć dziewiętnastowieczną literaturę amerykańską czytelnikom polskojęzycznym, publikując artykuł o wizerunku Indian w poezji Philipa Freneau i Williama Cullena Bryanta na tle obowiązujących w tamtym czasie naukowych koncepcji rasy [2.12].

W kręgu moich zainteresowań znajdowali się również dwaj giganci dziewiętnastowiecznej literatury amerykańskiej: Herman Melville i Nathaniel Hawthorne. O pierwszym z nich mówiłam już w referacie przygotowanym tuż przed uzyskaniem stopnia doktora, co rok później zaowocowało publikacją w *Review of International American Studies* (czasopismo z listy *ERIH Plus*) [4.3]. Zwieńczeniem moich zainteresowań twórczością obu pisarzy było zorganizowanie z drem Krzysztofem Majerem międzynarodowej konferencji naukowej *Whales and Veils: Obsessions in Melville and Hawthorne*, na której wykłady plenarne wygłosili prof. Giorgio Mariani z Uniwersytetu la Sapienza w Rzymie oraz prof. Marek Wilczyński z Ośrodka Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. W konferencji wzięło udział wielu gości ze Stanów Zjednoczonych, wśród których można wymienić takich specjalistów jak Ariel Silver – prezydent-elekt Hawthorne Society – oraz Jennifer Greiman, redaktor prestiżowego czasopisma *Leviathan: A Journal of Melville Studies*. Na konferencji pełniłam funkcję kierownika komitetu organizacyjnego i wygłosiłam referat na temat widmontologicznego odczytania *Domu o siedmiu szczytach* Hawthorne’a [7.49]. Wydarzenie to, oprócz możliwości nawiązania cennych kontaktów naukowych, doprowadziło do wydania numeru specjalnego *European Journal of American Studies* poświęconego Hawthorne’owi i Melville’owi, którego zostaliśmy z drem Majerem redaktorami gościnnymi [3.3]. Poza kilkoma artykułami opartymi na wystąpieniach z konferencji (w tym także moim tekstem [4.15]), znalazły się tam artykuły innych autorów, którzy dołączyli do naszej sieci badaczy zainteresowanych twórczością obu pisarzy.

Szczegółowy wykaz pozostałych publikacji i wystąpień konferencyjnych znajduje się w załączniku nr 4 „Wykaz osiągnięć”.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

[NB. Numery w nawiasach kwadratowych odnoszą się do załącznika nr 4 „Wykaz osiągnięć”]

Działalność naukową w zagranicznych ośrodkach badawczych zaczęłam prowadzić w czasie trwania studiów doktoranckich: w 2012 roku miałam okazję pracować nad szkicem planowanej pracy doktorskiej w Heidelberg Center for American Studies w ramach zajęć szkoły wiosennej dla doktorantów amerykanistyki; rok później uczestniczyłam w wykładach tygodniowej szkoły letniej dla młodych naukowców, organizowanej przez Association for Cultural Studies w Klagenfurcie, co było dla mnie cennym doświadczeniem ze względu na moje zainteresowanie amerykańską kulturą popularną. Association for Cultural Studies jest jedną z międzynarodowych organizacji, obok International American Studies Association i British Association of Nineteenth-Century Americanists, których jestem członkiem.

Przed uzyskaniem stopnia doktora czynnie uczestniczyłam w 12 międzynarodowych konferencjach naukowych [7.3, 7.7, 7.10, 7.13, 7.15, 7.18–20, 7.24, 7.25, 7.27, 7.28], z których 4 odbyły się za granicą; po doktoracie wygłosiłam referaty na kolejnych 14 międzynarodowych konferencjach [7.29–52], z czego 8 zagranicznych. Czterokrotnie prowadziłam zajęcia na zagranicznych uczelniach w ramach programu Erasmus [7.59–61]. Pracując nad rozprawą habilitacyjną, przeprowadziłam kwerendy w John F. Kennedy Institute for North American Studies na Freie Universität w Berlinie [11.3], na Uniwersytecie w Cambridge [11.4] oraz w British Library, co umożliwiło mi zebranie trudno dostępnych materiałów na temat dziewiętnastowiecznej literatury podróżniczej.

Poza wizytami naukowymi w innych placówkach, wymianę wiedzy z badaczami z innych uczelni zapewnia mi praca redakcyjna: nad dwujęzycznym tomem *Kanade, di Goldene Medine? Perspectives on Canadian-Jewish Literature and Culture /*

Kanade, di Goldene Medine? Perspectives sur la littérature et la culture juives canadiennes [3.1], numerem specjalnym *European Journal of American Studies* [3.3], a także w redakcji *Polish Journal for American Studies*. Umożliwia mi ona nie tylko kontakt z autorami, ale także recenzentami, którzy często są wiodącymi specjalistami w swoich dziedzinach.

Od 2020 roku jestem członkiem komitetu doradczego w projekcie badawczym *Corona Fictions*, prowadzonym przez dr Yvonne Voelkl na Uniwersytecie w Graz. W ramach współpracy z *Corona Fictions* recenzowałam dwa rozdziały książki *Pandemic Protagonists: Viral (Re)Actions in Pandemic and Corona Fictions* wydanej przez wykonawców projektu [13.6].

Jeśli chodzi o uczonych z Polski, chciałabym wspomnieć o współpracy z drem Davidem Schauflerem z Uniwersytetu Śląskiego, który podziela moje zainteresowanie literaturą amerykańską XIX wieku: koordynowałam dwa wykłady tego badacza dla koła naukowego United Students Society, działającego przy Zakładzie Literatury i Kultury Północnoamerykańskiej Instytutu Anglistyki UŁ i współorganizowałam z nim panel na konferencji European Association for American Studies w Warszawie [7.48].

Pełniejsze informacje o moim dorobku naukowo-badawczym zawarłam w Wykazie osiągnięć naukowych (Załącznik nr 4).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

6.1. Działalność dydaktyczna

W ciągu dziesięciu lat pracy dydaktycznej wypromowałam 35 prac licencjackich, z których dwie zostały wyróżnione przez Instytut Anglistyki UŁ oraz 29 prac magisterskich, z których dwie otrzymały takie same wyróżnienia. Wspomniane dwie prace magisterskie – mgra Piotra Płomińskiego i mgra Jana Morynia – zostały również wyróżnione w konkursie na najlepszą pracę magisterską z dziedziny amerykanistyki, organizowanym przez Polskie Towarzystwo Studiów Amerykańskich w roku 2017

i 2019. Zrecenzowałam 39 prac licencjackich i 22 prace magisterskie. Prowadziłam wiele autorskich seminariów i konwersatoriów z zakresu literatury i kultury amerykańskiej na studiach I i II stopnia (dotyczących m.in. filmów animowanych Walta Disneya, amerykańskich opowiadań, problemów rasowych w literaturze i kulturze amerykańskiej), a także zajęcia na kierunku filologia hiszpańska z amerykanistyką (m.in. z historii i kultury USA, przekładu literackiego, czy PNJA). Kilkukrotnie prowadziłam spotkania koła naukowego United Students Society. W latach 2012–2013 prowadziłam warsztaty z przekładu literackiego dla studentów anglistyki pod auspicjami czasopisma literackiego *Dekadentzja*, które ukazywało się wówczas w Instytucie Anglistyki i którego byłam jednym z współredaktorów. Moje doświadczenia redakcyjne obejmują również współredakcję numeru studenckiego czasopisma naukowego *Analyses/Rereadings/Theories* [3.2].

Działalność dydaktyczną prowadziłam nie tylko na Uniwersytecie Łódzkim, ale również w Ośrodku Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. Przez cztery lata prowadziłam zajęcia z literatury amerykańskiej, pisanie tekstów akademickich, a także autorskie konwersatorium na temat filmów Disneya. Współpraca z OSA pozwoliła mi przyjrzeć się sposobom nauczania stosowanym w prestiżowej jednostce naukowo-dydaktycznej, a ponieważ rozpoczynałam wówczas karierę zawodową, zdobyte doświadczenie silnie wpłynęło na mój późniejszy styl pracy ze studentami.

6.2. Działalność organizacyjna

Wraz z dr. Krzysztofem Majerem zorganizowałam trzy międzynarodowe konferencje naukowe: w 2014 roku dwujęzyczną konferencję pt. *Kanade, di goldene medine? Perspectives on Canadian-Jewish Literature and Culture / Kanade, di goldene medine? Perspectives sur la littérature et la culture juives canadiennes* we współpracy z Uniwersytetem Concordia w Montrealu, której gośćmi byli prof. Norman Ravvin z Uniwersytetu Concordia, prof. Régine Robin z L'Université du Québec à Montréal, prof. Sherry Simon z Uniwersytetu Concordia w Montrealu, prof. Goldie Morgentaler z Uniwersytetu w Lethbridge oraz prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie. W 2019 roku wspólnie z dr. Magdaleną Marczyk-Karbownik z Katedry Amerykanistyki i Mass

Mediów Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ zorganizowaliśmy dwujęzyczny VIII Kongres Polskiego Towarzystwa Badań Kanadyjskich pt. *Canadian (Re)Visions: Futures, Changes, Revolutions / Les (Re)Visions canadiennes: Projections, Changements, Révolutions*, na którym w roli mówców plenarnych wystąpili prof. Aritha Van Herk z University of Calgary, prof. Louis-Georges Harvey z l'Université de Sherbrooke i prof. Bill Gaston z University of Victoria, zaś na wieczorze autorskim zaprezentowali się pisarze John Gould, Dede Crane i Norman Ravvin. W 2022 roku zorganizowaliśmy konferencję *Whales and Veils: Obsessions in Melville and Hawthorne*, o której szerzej pisałam w punkcie 4.4.2 autoreferatu. Wraz z drem Majerem organizujemy również co roku konferencję koła naukowego United Students Society, która doczekała się już jedenastu edycji [8.1, 8.3–5, 8.7–9, 8.11].

Moja działalność administracyjna na rzecz Instytutu Anglistyki UŁ polegała również na koordynacji wizyt gości zagranicznych: prof. Jamesa Deutscha ze Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage i American Studies Department na George Washington University, prof. Marjorie Perloff z University of Southern California oraz kanadyjskiego poety Adama Dickinsona. W 2014 roku byłam sekretarzem komisji rekrutacyjnej na studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia; od 2016 roku jestem członkiem Rady Instytutu Filologii Angielskiej z wyboru, do 2019 roku protokołując jej posiedzenia. Przez siedem lat byłam odpowiedzialna za aktualizowanie strony internetowej Zakładu Literatury i Kultury Północnoamerykańskiej; wielokrotnie przygotowywałam też raporty z działalności badawczo-organizacyjnej Zakładu (m.in. na posiedzenia Rady IFA, do biuletynu Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykańskich, czy do bazy Expertus).

6.3. Działalność popularyzatorska

Wyniki moich badań udostępniam na profilu osobistym w serwisie Academia.edu. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się moje badania nad kulturą popularną: w 2018 roku opowiadałam o aspekcie dydaktycznym filmów Disneya w panelu edukacyjnym „Jak wychować WONDER WOMAN?” na X Kongresie Kobiet w Łodzi; inny aspekt amerykańskiej kultury popularnej, który udało mi się przybliżyć

odbiorcom spoza uniwersytetu, to historia amerykańskiego plakatu wyborczego, o której w 2016 roku opowiadałam uczniom II LO im. J. Kasprowicza w Kutnie.

Jestem również zaangażowana w promowanie literatury, szczególnie poezji, wśród mieszkańców Łodzi: przez cztery lata pełniłam obowiązki sekretarza Zarządu Stowarzyszenia Literackiego im. K.K. Baczyńskiego, a przez kolejne cztery lata – przewodniczącej Komisji Rewizyjnej, zajmując się redakcją tomików poezji, organizacją wieczorów autorskich oraz zasiadając w jury dorocznego konkursu organizowanego przez Stowarzyszenie. W 2013 roku współprowadziłam z drem hab. Kacprem Bartczakiem, prof. UŁ wieczór autorski amerykańskiej poetki Rae Armantrout w Domu Literatury w Łodzi. W 2014 roku byłam panelistką na spotkaniu Krytyki Politycznej pt. „Słowa jak pociski. O poezji zaangażowanej”. Należę też do grupy ekspertów w zakresie literatury przy Urzędzie Miasta Łodzi, gdzie opiniowałam propozycje publikacji poetyckich zgłoszone w konkursie UMŁ. Publikowałam przekłady poezji, prozy i krytyki literackiej na łamach takich periodyków jak *Literatura na Świecie*, *Fraza*, czy *Arterie*.

7. Wykaz prac cytowanych w omówieniu osiągnięcia naukowego

- Berger, Max. *The British Traveller in America, 1836–1860*. Columbia UP, 1943.
- Mesick, Jane Louise. *The English Traveller in America 1785–1835*. Columbia UP, 1922.
- Brantlinger, Patrick. *Dark Vanishings: Discourse on the Extinction of Primitive Races, 1800–1930*. Cornell UP, 2003.
- Elliott, Robert C. *The Shape of Utopia: Studies in a Literary Genre*. U of Chicago P, 1970.
- Fisch, Audrey. *American Slaves in Victorian England: Abolitionist Politics in Popular Literature and Culture*. Cambridge UP, 2009.
- Flint, Kate. *The Transatlantic Indian, 1776–1930*. Princeton UP, 2009.
- Frawley, Maria H. *A Wider Range: Travel Writing by Women in Victorian England*. Fairleigh Dickinson UP, 1994.
- Fredrickson, George M. *The Black Image in the White Mind: The Debate on Afro-American Character and Destiny, 1817–1914*. Wesleyan UP, 1987.

- Fulford, Tim. *Romantic Indians: Native Americans, British Literature, and Transatlantic Culture 1756–1830*. Oxford UP, 2006.
- Fulford, Tim i Kevin Hutchings, red. *Native Americans and Anglo-American Culture, 1750–1850: The Indian Atlantic*. Cambridge UP, 2009.
- Greenblatt, Stephen. *Marvelous Possessions: The Wonder of the New World*. Clarendon Press, 1991.
- Jarvis, Robin. *Romantic Readers and Transatlantic Travel: Expeditions and Tours in North America, 1760–1840*. Ashgate, 2012.
- Loock, Kathleen. “Jewish Immigrants as New World Explorers and Conquistadores: Narrative Identity Fashioning and Political Purpose in the Early Twentieth Century.” *Atlantic Studies*, July 2016, s. 512–534.
- Mulvey, Christopher. *Anglo-American Landscapes: A Study of Nineteenth-Century Anglo-American Travel Literature*. Cambridge UP, 2009.
- . *Transatlantic Manners: Social Patterns in Nineteenth-Century Anglo-American Travel Literature*. Cambridge UP, 2008.
- Sharpe, Jenny. *Allegories of Empire: The Figure of Woman in the Colonial Text*. U of Minnesota P, 1993.
- Stanton, William. *The Leopard’s Spots: Scientific Attitudes toward Race in America 1815–59*. U of Chicago P, 1969.
- Stepan, Nancy. *The Idea of Race in Science: Great Britain 1800–1960*. MacMillan, 1984.
- Thompson, Carl. *Travel Writing*. Routledge, 2011.
- Wheatley, Kim. “Comedies of Manners: British Romantic-Era Writers on America.” *Eighteenth-Century Life* 25.2 (2001), s. 63–77.
- Wolfe, Patrick. *Traces of History: Elementary Structures of Race*. Verso, 2016. Ebook.

.....
(podpis wnioskodawcy)